

**КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ**

ФАКУЛЬТЕТ МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЙ

СБОРНИК

**материалов международной научно-практической конференции
«Актуальные проблемы международных отношений, права и экономики и
поиск их решений в свете Стратегии «Казахстан - 2050»,
посвященной 80-летию КазНУ им. аль-Фараби
и 60-летию юбилею профессора К.Н. Шакирова**

4 апреля 2014

Алматы, 2014

СОДЕРЖАНИЕ

Предисловие ректора КазНУ им. аль-Фараби, академика Г.М. Мутанова	7
Слово о юбиляре	9
АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОВРЕМЕННЫХ МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЙ	
Gregory Gleason From signal theory to global politics: the study of international relations in the digital age	13
Pierre Chabal «Double» degrees, «joint» diplomas, «shared» curricula: towards a deconstructing form of the multilateralisation of higher education ?	18
Rouben Azizian Realism and Triumphalism about the Rise of Asia	22
Sebastian Harnisch Facing liberal state-building dilemmas while probing chances for cooperation in Central Asia	25
Акатаева А.А. Влияние информационных технологий на современные международные отношения	29
Әбдіқадырова Ж.Б. Мысырдың ХХІ ғасыр басындағы Таяу Шығыс қақтығысын реттеу бойынша бастамалары	36
Әліпбаев А.Р., Божеева Б.З. Қазақ-түрік ынтымақтастығындағы «Жаңа синергия» бағдарламасының мәні	42
Байзакова К.И., Каракулов Е. Проблемы безопасности в Центральной Азии после вывода Международных сил содействия безопасности из Афганистана в 2014 г.	47
Байкушикова Г.С. Проблемы реализации Концепции экологической безопасности Республики Казахстан	53
Балаубаева Б.М. Қазақстан мен Ресей арасындағы мәдени қарым-қатынастардың кейбір астарлары	56
Голикова В.И. Политические события в странах Ближнего Востока и Северной Африки и Центральная Азия	59
Губайдуллина М.Ш., Инсебаева С. European Union and Central Asia in a Changing World: The Normative Power Europe Concept	62
Деловарова Л.Ф. Особенности миграционных процессов в Центральной Азии в начале ХХІ века: проблемы и перспективы	65
Джалилов З.Г. Казахстан в системе международных отношений исламского мира: потенциал и ресурсы сотрудничества	68
Жумагулов К.Т. Исследование проблем всемирной истории в свете Стратегии «Казахстан-2050»	73
Идрышева Ж.Қ. ҚХР мен РФ арасындағы дипломатиялық қарым-қатынастың қалыптасып дамуы	74
Күзембаева А.Б., Ұзақбаева Г. Халықаралық қатынастарға тәніп тұрған жаңа қауіп-қатерлер жағдайындағы бітімгершілік мәселесі	81
Кукеева Ф.Т., Ормышева Т.А. Зеленая экономика – новая парадигма развития: инициатива Казахстана	85

Кульбаева А.Т. Объединение Кореи: история и перспективы	89
Лаумулин М.Т. Дискуссии по проблемам евразийской интеграции	93
Макашева К.Н., Акжаров Б. СВМДА: из консультативного форума в полноценную международную организацию	101
Мовкебаева Г.А. Внешняя политика Республики Казахстан в сфере обеспечения безопасности в условиях трансформации системы международных отношений	105
Молдабаев А.Г. Военная политика современного Казахстана в проекциях концепции коммуникативной рациональности	109
Мұқаметханұлы Н. Қытайдың аймақтық және әлемдік ықпалы жөнінде	114
Нурдаuletova С.М., Кошербаев Ж.Д. Роль региональных организаций в обеспечении безопасности в Центральной Азии	117
Сарбаева Р.Е. К вопросу о формировании единого культурно-образовательного пространства в рамках Евразийского Союза	120
Уразаева Ф.П. Қазақстан– 2050 стратегиясы шеңберіндегі Қазақстан Жапон қатынастарындағы экологиялық мәселелер	123
Чукубаев Е.С., Каримсаков А.О. Влияние «арабской весны» на иммиграционную политику Европейского Союза	127
Шакиров К.Н. О внешнеполитических инициативах Казахстана как самостоятельного субъекта международных отношений	129
Шкапяк О.Н. Сотрудничество России с государствами Центральной в период третьего президентского срока В.В. Путина	134

АКТУАЛЬНЫЕ ПРАВОВЫЕ ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЙ

Абдрашев Р.М., Сералиева А.М. Либерализация экономических преступлений, как лжегуманизация уголовной политики в Республике Казахстан	138
Айдарбаев С.Ж., Лазар Г. Әлеуметтік мемлекет идеясын ғылыми зерттеудің маңыздылығы	141
Айдарбаев С. Ж., Абишева Ж. Азаматтық құқықтағы келісім-шарт түсінігі	144
Алаева Г.Т. Правовое регулирование миграционных процессов в Республике Казахстан	147
Алдибеков Ж.С. Билердің және билер сотының жаңаша көзқарастағы әлемдік маңызы	151
Амандосулы Б. К вопросу об особенностях правового механизма функционирования Всемирной Торговой Организаций	155
Аюпова З.К., Кусаинов Д. Законодательные акты Президента Республики Казахстан в свете делегированных правотворческих полномочий	158
Баймагамбетова З.М. Казахстан и ВТО: проблемы унификации норм, регулирующих международную торговлю	164

наук. - М., 2000.

4 Алексеев Н.Н. Идея государства. 2-е изд. - СПб.: Изд-во «Лань», 2001.

5 Калашников С.В. Функциональная теория социального государства. М.: Изд-во Экономика, 2002.

6 Хайек Ф.А. Пагубная самонадеянность. - М.: Изд-во Catallaxy, 1992. - С.197-204.

7 Бабурин С.Н. Территория государства: правовые и геополитические проблемы. М.: Изд-во. Московский университета, 1997.

8 Бляхман Б.Я. О социальной ценности государства // Сибирский Юридический Вестник. - 2003. - № 4. - С. 14.

9 Лучин В.О. Конституция Российской Федерации. Проблемы реализации. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001.

Айдарбаев С. Ж., Абишева

АЗАМАТТЫҚ ҚҰҚЫҚТАҒЫ КЕЛІСІМ-ШАРТ ТҮСІНІГІ

1 Келісім-шарттың көпмағыналы түсінігі

Зерттеушілердің айтуынша рим құқығындағы келісім-шарттарға деген көзқарас, олардың тұрғыдан қарастыруға мүмкіндік берді:

- құқықтық қарым-қатынастың пайда болу негізі ретінде;
- бұл негізден пайда болатын құқықтық қарым-қатынастың өзі ретінде;
- тиісті құқықтық қарым-қатынастың қабылдайтын нысаны ретінде [1, С.14].

Келісім-шарт туралы келтірілген көп мағыналы түсінік кейбір маңызды емес өзгерістер есепке алмағанда Қазақстанның да, басқа елдердің де азаматтық кодекстерінде бекітілген. Мәселен, кеңестік кездегі әйгілі заңгер-ғалым М.М. Агарков бұған қатысты Франциядағы Азаматтық кодексіндегі 1101-бабында белгіленген ережені келтіреді. Бұл ереже бойынша келісім-шарт ретінде белгілі бір не бірнеше тұлғаның басқа бір тұлға немесе бірнеше басқа тұлғалар алдында бірденені беруге, бірденені жасауға әлде жасамауға міндеттемесі танылған. Осы ережені басшылыққа ала отырып, М.М. Агарков бұл ережені міндеттеменің рим құқығымынан туындайтынын басып көрсетеді [2, С.16].

Кеңестік және одан кейінгі кезеңдегі құқықтық әдебиеттерде келісім-шарт туралы келтірілген көпмағыналы түсінік бірқатар ғалымдардың еңбектерінде көрініс тапты. Мысалы, жақында белгілі кеңестік ғалым О.С. Иофпенің еңбектерінде жарқын көрінеді. О.С. Иофпенің келісім-шартты екі не бірнеше тұлғаның азаматтық құқықтық қатынастардың пайда болуына өзгеруі немесе тоқтатылуы туралы келісімі ретінде тани отырып, былай деп ескертпе жасайды: «Кейде келісім-шарт ретінде мұндай келісімнен пайда болатын міндеттеменің өзі түсініледі, кейбір жағдайларда бұл ұғым барлық қатысушылардың еркі бойынша міндеттеменің пайда болуына әкелісін бекітетін құжатты білдіреді» [3, С.26].

Мұндай көзқарасты КСРО кезіндегі қазақстандық ғалымдар да ұстанған. Мәселен, О.С. Иофпенің былай деп жазған: «Заңи факт ретіндегі келісім-шарт құқықтық қатынас ретіндегі негізгі келісім-шарттық қатынас ретіндегі келісім-шарттың негізі болады... Заңи факт ретіндегі келісім-шарттық қатынас ретіндегі келісім-шарт – оның (яғни, келісім-шарттың) дамуындағы әртүрлі тұстары, келісім-шарттың дербес қырлары» [4, С.13].

Ресейлік ғалым Н.Д. Егоров та осындай көзқарасты ұстанады. Оның айтуынша: «Келісім-шарт ретінде міндеттеме негізінде жатқан заңи фактіні де, келісім-шарттық міндеттеменің де, міндеттемелік құқықтық қатынастың орнатылуы фактісін бекітетін құжатты та түсінеді» [С.428].

2 Келісім-шарттың өзге де түсініктері

Құқықтық әдебиеттерде келісім-шарттардың басқа да түсініктері кездесетінін айта кетейік.

Мәселен, келісім-шартты кейде екі немесе көпжақты мәмілеге теңеу кездеседі. Ал келісім-шартты тек қана мәмілемен шектеген дұрыс емес болып көрінеді.

ҚР Азаматтық кодексінде көрсетілетіндей, мәміле - құқықтардың немесе міндеттердің орнатылуына, өзгертілуіне әлде тоқтатылуына бағытталған іс-әрекет. Ал, келісім-шартқа келіп ол құқықтар мен міндеттерді орнатумен қатар, келісім-шарт мазмұнында белгіленген

субъектілердің іс-әрекеттерінің жасалуын да қарастырады. Келісім-шарт бойынша қандай нақты іс-әрекет жасалуы тиіс екендігі және жасалатын іс-әрекетке қатысты тараптардың қандай заңи талаптары қойылу мүмкін екендігі анықталады. Демек, келісім-шарттың ролі мен атқаратын қызметтері дәстүрлі түсінілетін мәміледен әлдеқайда кеңірек болып келеді [6, С.42].

Бұл көзқарасқа қатысты да белгілі бір кемшілік бар екендігін байқауға болады. Мәселен, бұл жерде бір құбылыстың әртүрлі функциялары емес, тіптен басқа құбылыстар туралы айту керек сияқты. Олардың ортақ «келісім-шарт» деген атауы болмаса, мазмұны әртүрлі [1, С.16].

Жоғарыда келтірілгендерге тіптен ұқсамайтын көзқарасты кеңестік ғалым Р.О. Халфина білдірген. Бұл ғалым келісім-шарттың өзара мәміле ретінде түсінілуіне де, азаматтық құқықтық қатынастардың пайда болуына, өзгертілуіне не тоқтатылуына бағытталған тараптардың келісімі ретінде түсінілуіне де қарсы шыққан еді. Ғалымның түсінігі бойынша келісім-шарт ұғымына екі әлде бірнеше тұлғаның еркін үйлесімге (келісімге) келтіруден басқа олардың өзара құқықтары мен міндеттері де енгізілуі тиіс. Р.О. Халфинаның пікірін нақтылайтын болсақ, ол былай дейді: «Әрбір тараппен қабылданатын құқықтар мен міндеттер, әдетте, әртүрлі болып келеді, бірақ олар өзара үйлесімге (келісімге) келтірілуі тиіс, олардың жиынтығы тұтас құқықтық нәтижеге алып келуі хақ» [7, С.50].

Келісім-шарт мазмұнындағы құқықтар мен міндеттердің ұштасуы идеясы ешкімнің қарсылығын туғызбайды деп есептейміз. Алайда бұл идеяны мәміле-келісім ретіндегі келісім-шартқа емес, құқықтық қатынас ретінде түсінілетін келісім-шартқа жатқызу керек. Бұған қоса, кез келген құқықтық қатынаста (келісім-шарттық болсын, шарттық емес болсын) оның пайда болуына қандай заңи факт негіз болғандығына қарамастан, құқықтар мен міндеттер бір біріне сәйкестігі жағынан байланысты болуы тиіс. Мұндай қажеттіліктің басты себебі – бұл ереже орындалмаса құқықтық қатынастың болуы мүмкін емес. Олай болса, Р.О. Халфинаның ұсынып отырған белгісі келісім-шарт құрылымына әсерін тигізбейтіні анық.

Келісім-шарттың көпмағыналы түсінігіне қарсы болушылардың біреуі әйгілі заңгер О.А. Красавчиков еді. Бұл ғалымның қарсы болу себебі басқа, оның айтуынша біздің азаматтық заңнамамызда да, құқық ғылымында да «келісім-шарт» ұғымын қолданған кезде әртүрлі болып табылатын екі түсінік ажыратылмайды: заңи факт ретіндегі келісім-шарт және құқықтық қатынастың тіршілік ететін нысаны ретіндегі келісім-шарт. Ғалымның пайымдауынша бір ұғымның әртүрлі болып түсінілуі әртүрлі теориялық және тәжірибелік сипаттағы түсінбеушілік пен қиыншылықтарға алып келмеуі мүмкін емес [8, С.117]. Өкінішке орай ғалым қандай қиыншылықтардың пайда болуы мүмкін екендігін нақты көрсетпейді.

3 Келісім-шарттың заңнамалық түсінігінің мәні

Азаматтық кодекс қабылданған кезде заң шығарушы жалпы танылған тәжірибені ескере отыра, «келісім-шарттың» бірыңғай ұғымын қолданды. Сөйтіп бүгінгі күні Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде келісім-шарттың заңи факт ретіндегі түсінігі де, мәміле ретіндегі түсінігі де бұр ұғымға біріктіріліп бекітілді.

Ендігі жерде қарастырып отырған ұғымның екі мағыналы түсінігін де бөлек сипаттаған дұрыс деп есептейміз.

Келісім-шарттың құқықтар мен міндеттердің пайда болу негізі ретіндегі түсінігі заңи фактілерді сыныптаудағы белгілі бір сатыны құрайды. Демек, ол заңи фактілерге тән басты белгілерге сәйкес келуі тиіс, яғни оның құқықтар мен міндеттерді туындату қабілеті болуы тиіс. Бұл туралы кезінде әйгілі кеңестік ғалым-заңгерлер И.Б. Новицкий мен Л.А. Лунц айтып кеткен болатын [9, С.94].

Бұл тұрғыдан келетін болсақ, келісім-шартты біржақты мәмілелермен, деликтілермен, әкімшілік актілермен, заңи қылықтармен (іс-әрекеттермен) және т.с.с. бір қатарға қоюға болады.

Нақтылап айтатын болсақ, келісім-шарттар заңи фактілердің мәміле деп аталатын түріне жатады, сондықтан да олар азаматтық құқықтар мен міндеттердің орнатылуына, өзгертілуіне немесе тоқтатылуына бағытталған және және заңды тұлғалардың әрекеттері болып табылады.

Осыған орай мәмілелердің конструктивтік маңызын ескере отырып, кеңестік ғалым В.Ф. Яковлев былай деген екен: «құқық субъектілеріне бастама көтеру мүмкіндігін беру азаматтық құқық субъектілерінің мәмілелер сияқты әрекеттеріне құқық шығару күш беретін объективтік құқық нормаларынан көрініс табады» [10, С.9].

Басқа мәмілелер арасында келісім-шартты ерекшелендіріп тұратын бір ғана белгі бар, яғни келісім-шарт не екі не көпжақты мәміле болып табылады, басқаша сөзбен айтқанда ол екі не бірнеше тұлғаның келісімі болып саналады. Бұл жағынан келісім-шарт біржақты мәмілелерге ұқсамайды. Мұндай біржақты мәмілелердің мысалдары ретінде құнды қағаздардың эмиссиясы, да, өсиетті де, басқа да осыларға ұқсас іс-әрекеттерді де келтіруге болады. Аталған мәмілелердің барлығы біржақты болып есептеледі, өйткені заң бойынша, немесе өзге де құқықтық актілерге әлді тараптардың келісіміне сәйкес олардың жүзеге асырылуы үшін бір тараптың еркі білдірілсе жеткілікті болып табылады.

Құқықтық қатынастардың пайда болуының, өзгертілуінің немесе тоқтатылуының негізін ретіндегі келісім-шарт туралы рим құқығындағы түсінік оны екі міндетті белгісін қамтитын еді: олар: біріншіден, келісім (convention, consensus), және, екіншіден, белгілі бір мақсат түріндегі келісім-шарттың айрықша негізі (causa).

Осы «causa» жөнінде Р.О. Халфина басқа ғалым К.А. Митюковтың сөзін келтіреді. Ол «causa»-ға қатысты былай деп жазған: «Мүліктік құқықтық қатынастардың саналы түрде келген өзгертілуі сияқты келісім-шарт әрқашан белгілі бір заңи мақсатта жасалады. Келісім-шарт бұл мақсаттың құралы болып табылады және осы мақсат келісім-шарттың материалды негізі болып табылады. Ол келісім-шарттың заңи сипатын айқындайды. Келісім-шарттың негіздемесі ретінде біреуге сыйлық жасау немесе басқа біреудің әрекеті үшін міндеттемені өзін қабылдау, әлде орын алған міндеттемені қамтамасыз ету, жалпы алғанда белгілі бір заңи мақсатқа жету болып табылады. Мұндай ниетсіз және себепсіз міндеттемеге кіру бойынша еріктің болуын пайымдау қиын. Екінші жағынан, келісім-шарттың негізінде заңмен тыйым салынған мақсат жатса (мысалы, ерлі-зайыптылар арасындағы сыйға тарту), мұндай келісім-шарттың ешқандай заңи күші болмайды». Бұған қоса, Р.О. Халфинаның өзі былай дейді: «Келісім-шарттың мақсаты деп біз тараптардың еркін білдіруінен туындайтын нақты нәтиже емес, осы келісім-шартты жасау арқылы көзделген негізгі мақсатты түсінеміз» [7, С.50].

Құқықтар мен міндеттердің пайда болу негізі ретіндегі келісім-шарттар, яғни мәміле келісім-шарттардың әртүрлі елдердің азаматтық кодекстеріндегі орны әртүрлі болып келеді. Біреулерінде (мысалы, Францияның немесе Голландияның Азаматтық кодексінде), бір жағынан келісімді, және, екінші жағынан, оның пайда болу негізін, яғни «мәміле-келісім-шартты» реттейтін нормалар келісім-шарттарға арналған бөлімдерде орналастырылған. Басқа елдерде (Германияның, ТМД елдерінің, оның ішінде Қазақстанның да азаматтық кодекстерінде) келісім-шарттарға Азаматтық кодекстердің мәмілелер туралы жалпы нормалары таратылады, ал келісім-шарттың өзіне арналған бөлімде мәміле-келісімдердің үлесіне тараптардың тиіс келісімін қалыптастыру тәртібін анықтайтын ережелер ғана қалады.

Ғылымда қалыптасқан пікірлерге келсек, «келісім-шарт» ұғымының көп мағыналылығы құптаушы белгілі заңгер-ғалым О.С. Иоффе, келісім-шарттың мәнімен жан-жақты танысу үшін ол «заңи факт ретінде де, құқықтық қатынас ретінде де зерттелуі тиіс» деп есептеген. Осы көзқарасқа сәйкес оның былай деп айтқан сөздері бар: «Келісім-шарт мазмұнын оның мәні жайларын да, одан туындайтын құқықтар мен міндеттерді де көрсету арқылы анықтауға деген кездесіп отыратын талпыныстарды қате деп тану керек және оларды заңи факт ретінде келісім-шарт пен келісім-шарттық міндеттемені шатастыру деп түсіндіруге болады» [3, С.227].

Әрбір келісім-шарт жасаған сайын тараптар контрагенттердің құқықтары мен міндеттерін анықтайтын мән-жайларды үйлестіруі (келісімге келтіруі) тиіс. Алайда, мұнымен қатаң жасасқан келісім-шартына сәйкес олар заңда көзделген құқықтар мен міндеттерге де тәуелді болады. Атап айтқанда, ол Азаматтық кодекстің жалпы бөліміне, міндеттемелік құқықтық жалпы бөліміне, тиісті келісім-шартқа арналған тарауларға енгізілген нормалар қарастырылған құқықтар мен міндеттер.

Мысалы, сатушы мен сатып алушы өз міндеттемесін бұзған контрагенттен келтірілген зиянның орнын толығымен толтыруды талап ету құқығына ие. Төлем бойынша міндет орындамаған сатып алушы тауардың бағасынан бөлек, пайыздарды төлеуі тиіс және пайыздармен жабылмаған зиянның орнын толтыруға міндетті. Сол сияқты келісім-шартты жасалуы сәтінен бастап контрагенттер сатып алу – сатуға арналған тараудағы құқықтар мен міндеттер арқылы бір біріне тәуелді болады, бірі біріне байланады.

бір ғана белгі бар, яғни бәлкі айтқанда ол екі не біржақты мәмілелерге газдардың эмиссиясын уге болады. Аталған нша, немесе өзге де е асырылуы үшін бір тоқтатылуының негізі белгісін қамтитын еді. Бір мақсат түріндеп н сөзін келтіреді. Ол ың саналы түрде кез а жасалады. Келісім- шарттың материалдық ды. Келісім-шарттың ін міндетгемені өзіне нда белгілі бір заңи емеге кіру бойынша зінде заңмен тыйым ту), мұндай келісім- ың өзі былай дейді: ытын нақты нәтижені із» [7, С.50]. рттар, яғни мәміле- түрлі болып келеді. ксінде), бір жағынан, іле-келісім-шартты» лған. Басқа елдерде ытық кодекстерінде) лары таратылады, ал тараптардың тиісті өп мағыналылығын жақты танысу үшін деп есептеген. Осы змұнын оның мән- лы анықтауға деген ани факт ретіндегі е болады» [3, С.26- ры мен міндеттерін , мұнымен қатар, деттерге де тәуелді темелік құқықтың шген нормаларда енттен келтірілген бойынша міндетін төлеуі тиіс және ы келісім-шарттың ағы құқықтар мен

Сонымен қатар, келісім-шарт көмегімен бірқатар жағдайларда заң міндеттілігінің белгілі бішегі орнатылады. Мәселен, Азаматтық кодекстің нормасы денсаулыққа келтірілген зиянны көлемі мен мөлшерін есептеудің жалпы ережесін қарастыра отырып, оның келісім-шарт арқылы ұлғайтылуына жол береді. Яғни, заңмен де, келісім-шартпен де, зиян келтірушіні жәбірленушіге келтірілген зиянның үстінен өтемақы төлеу міндеті белгіленуі мүмкін.

Мәміле есебіндегі келісім-шарт тараптардың белгілі бір құқықтары мен міндеттері туындайды. Бірақ тараптардың заңи байланысының шынайы мазмұны осымен шектелмейді. Императивтік сипаттағы барлық азаматтық құқықтық нормалар да мұндай мазмұнның міндетті элементін құрайтынын айтып кету керек. Сол сияқты құқықтық әдебиеттерде мынандай жағдайға да көңіл бөлінеді. Нақты келісім-шартта басқа ереже қарастырылмаса, тараптар өздерінің қатынастарын диспозитивтік нормаларға, сондай-ақ тараптар арасында қалыптасқан іскерлік тәжірибе түріндегі квазинормативтік реттеуіштерге бағындыруға келісті деп есептеледі [1, С.20].

Әдебиеттер:

- 1 Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Книга первая: Общие положения. Издание 2-е. – М.: «Статут», 2003.
- 2 Агарков М.М. Обязательство по советскому гражданскому праву. – М.: Юриздат, 1940.
- 3 Иоффе О.С. Обязательственное право. – М.: Госюриздат, 1975.
- 4 Договор в народном хозяйстве. – Алма-Ата, 1987.
- 5 Гражданское право. Учебник для вузов / Под ред. А.П. Сергеева, Ю.К. Толстого. – СПб., 1996.
- 6 Гражданское право. Учебник для вузов / Под ред. Е.А. Суханова. – М.: БЕК, 1993.
- 7 Халфина Р.О. Значение и сущность договора в советском социалистическом гражданском праве. – М.: Изд-во АН СССР, 1952.
- 8 Красавчиков О.А. Юридические факты в советском гражданском праве. – М.: Госюриздат, 1950.
- 9 Новицкий И.Б., Лунц Л.А. Общее учение об обязательстве. – М.: Госюриздат, 1954.
- 10 Яковлев В.Ф. Гражданско-правовое регулирование имущественных отношений. – Свердловск, 1972.

Алаева Г.Т.

ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ МИГРАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ В РК.

Миграция (migration-перемещение) – подразумевает процессы временного или постоянного передвижения людей внутри страны и выездом из нее. Внешняя и внутренняя миграции основана на праве свободы передвижения личности, т.е. выбора места жительства внутри страны, выезда из любой страны, право въезда в свою страну.

Согласно международным стандартам каждый законно находящийся на территории страны, будь то гражданин, иностранный гражданин, лицо без гражданства, беженец и легальный мигрант, имеет право выбирать себе место жительства без особого разрешения. Гарантируется законом личное право человека на выезд из своей страны и право на въезд в свою страну. Любые ограничения вышесказанного могут быть только в охраняемых законом интересах обеспечения национальной безопасности и общественного порядка, охраны здоровья нравственности, прав и свобод других людей. Государство обязано не высылать беженцев или лиц, ищущих убежища туда, где их жизни угрожает опасность из-за расовой, религиозной вражды или политических убеждений.

Республика Казахстан руководствуясь международными обязательствами в сфере прав человека, Конституцией страны, нормативными правовыми актами национального законодательства гарантирует соблюдение прав человека на ее территории в ходе миграционных процессов.

Тем не менее, проблема незаконной миграции приобретает все больший размах, особенно на фоне процессов, происходящих в мире, представляя угрозу стабильности и безопасности не только для Республики Казахстан, но и для всего мира.

Республика является одним из узловых промежуточных звеньев транснациональных каналов незаконной миграции, связано это и географическим расположением – Евразии и